

MINISTERSTWO
KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO
PODSEKRETARZ STANU
dr hab. prof. IH PAN Magdalena Gawin

Warszawa, 28 listopada 2017 r.

DOZ.6521.6.2017.KZ

województwy konserwatorzy zabytków
według rozdzielnika

działając na podstawie art. 90 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 ze zm.), zgodnie z którym w ramach koordynowania działalności wojewódzkich konserwatorów zabytków Generalny Konserwator Zabytków może ustalać ogólne kierunki ich działania, wydawać instrukcje i wytyczne określające sposób ich postępowania oraz żądać od nich sprawozdań z działalności, zwracam się z prośbą o przekazanie do Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN informacji nt. postępowań administracyjnych wszczętych przez wojewódzkich konserwatorów zabytków w przedmiocie wpisu do rejestru zabytków nieruchomości (wg załączonej tabeli nr 1) w okresie 9.09-1.12.2017 r. Wypełnioną tabelę należy przesłać na adres: djankowski@mkidn.gov.pl do dnia 8 grudnia 2017 r.

Jednocześnie proszę o stałe przekazywanie raz na kwartał do Departamentu Ochrony Zabytków MKiDN informacji o prowadzonych postępowaniach o wpis do rejestru zabytków nieruchomości (wg załączonej tabeli nr 2). Sprawozdanie z I kwartału 2018 r. powinno obejmować okres 1.12.2017-31.03.2018 r.

Odnosząc się do wątpliwości dotyczących zakresu zastosowania art. 10a ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, który wszedł w życie 9 września 2017 r., należy na wstępie przypomnieć, że milczenie ustawodawcy co do reguły intertemporalnej należy uznać za przejaw jego woli bezpośredniego działania nowego prawa, co zostało utrwalone w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Należy w szczególności wskazać wyrok z 8 listopada 2006 r., w którym Trybunał Konstytucyjny podkreślił: „Ustawodawca ma dużą swobodę przy wyborze zasad regulujących sytuacje międzyczasowe. Swoboda ta nie jest nieograniczona. Po stronie ustawodawcy istnieje bowiem obowiązek

szanowania proceduralnych aspektów zasady demokratycznego państwa prawnego, a w szczególności zasad rzetelnej legislacji. Zasady te - stanowiące przejaw ogólnej zasady ochrony zaufania do państwa i prawa - wyrażają się m.in. obowiązkiem ustawodawcy ustanawiania odpowiedniej *vacatio legis* oraz należytego uregulowania sytuacji intertemporalnych. Jednakże brak przepisów przejściowych nie przesądza sam przez się o luce w zakresie regulacji intertemporalnej. W polskiej kulturze prawnej zostały wykształcone reguły międzyczasowe, które znajdują zastosowanie w procesie stosowania prawa. Jeżeli brak wyraźnie wyrażonej woli ustawodawcy, sąd i inne organy stosujące prawo muszą kwestię intertemporalną rozstrzygnąć na podstawie tych właśnie reguł, mając wybór między zasadą dalszego działania ustawy dawnej i zasadą bezpośredniego skutku ustawy nowej. Milczenie ustawodawcy co do reguły intertemporalnej należy uznać za przejaw jego woli bezpośredniego działania nowego prawa, chyba że przeciw jej zastosowaniu przemawiają ważne racje systemowe lub aksjologiczne. Reguły intertemporalne nie są niesporne, w związku z tym wysoce pożądane jest wyraźne rozstrzygnięcie sytuacji międzyczasowych przez ustawodawcę. Nie oznacza to jednak, że brak przepisów przejściowych w każdym wypadku można kwalifikować jako naruszający [art. 2](#) Konstytucji. Jeżeli zarzut naruszenia [art. 2](#) Konstytucji na skutek braku regulacji intertemporalnej miałyby się ostać, wówczas wnioskodawca musiałby wykazać, że ten brak powoduje naruszenie chociażby takich zasad konstytucyjnych jak zasada bezpieczeństwa prawnego czy zasada ochrony praw nabytych, a dodatkowo nie znajduje uzasadnienia w potrzebie ochrony wartości konstytucyjnych” (wyrok z 8 listopada 2006 r., sygn. K 30/06, OTK ZU z 2006 nr 10, poz. 149). Z tych względów, mając na uwadze, że milczenie ustawodawcy co do reguły intertemporalnej należy uznać za przejaw woli bezpośredniego działania nowego prawa, chyba że przeciw jej zastosowaniu przemawiają ważne racje systemowe lub aksjologiczne, należy przyjąć, że ochroną tymczasową na podstawie art. 10a ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, objęte są obiekty i obszary, co do których postępowanie o wpis do rejestru zabytków zostało wszczęte po 9 września 2017 r., a więc po dniu wejścia w życie ustawy z 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz niektórych innych ustaw ([Dz. U. z 2017 r. poz. 1595](#)). Przyjęcie przeciwnej interpretacji stałoby w sprzeczności z zasadą zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Tym samym, w sprawach o wpis zabytku do rejestru wszczętych przed dniem 9 września 2017 r. nie będą miały zastosowania przepisy art. 9 ust. 3a i ust. 3b ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Trzeba przy tym podkreślić, że istotą przepisu art. 10a ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jest wstrzymanie działań przy zabytku z mocy prawa. W związku z tym naruszenie tego zakazu nie pociąga za sobą konieczności wydania przez wojewódzkiego konserwatora zabytków decyzji o wstrzymaniu prowadzonych prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych oraz innych działań, które mogłyby prowadzić do

naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku. Niewątpliwie jednak zabytki, w odniesieniu do których wszczęto postępowanie o wpis do rejestru powinny podlegać szczególnemu nadzorowi ze strony wojewódzkiego konserwatora zabytków. Organ ten, w razie podejrzenia naruszenia ww. zakazu, powinien niezwłocznie przeprowadzić kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, na podstawie art. 38-art. 40 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Fakt prowadzenia działań przy zabytku w odniesieniu do którego zostało wszczęte postępowanie o wpis do rejestru należy oczywiście odnotować w protokole kontroli, a w zaleceniach pokontrolnych powinno znaleźć się pouczenie o treści przepisu art. 10a i zalecenie natychmiastowego przerwania prac, robót lub innych działań. Niewykonanie zaleceń pokontrolnych jest zagrożone administracyjną karą pieniężną, zgodnie z art. 107e ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Jednocześnie należy wyjaśnić, że naruszenie zakazu określonego w art. 10a może skutkować zniszczeniem lub uszkodzeniem zabytku, co stanowi przestępstwo zagrożone odpowiedzialnością karną z art. 108 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z art. 41 ustawy, w takiej sytuacji wojewódzki konserwator zabytków będzie zobowiązany do skierowania do właściwych organów zawiadomienia o popełnieniu tego przestępstwa.

Z wyrazami szacunku

Magdalena Gawin

Tabela nr 1

LP.	PRZEDMIOT WPISU DO REJESTRU ZABYTEKÓW	DATA WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA W SPRAWIE WPISU DO REJESTRU ZABYTEKÓW
1.		
2.		
...		
n-1.		
n.		

Tabela nr 2

l.p.	PRZEDMIOT WPISU DO REJESTRU ZABYTEKÓW	DATA WSZCZĘCIA POSTĘPOWANIA	DATA ZAKOŃCZENIA POSTĘPOWANIA ¹	Uwagi ²
1.				
2.				
3.				
...				

¹ Rozumiana jako data wydania decyzji przez wcz.

² Uwagi istotne z punktu widzenia prowadzonego postępowania (np. zawieszenie postępowania, postępowanie w wyniku przekazania do ponownego rozpoznania).